Europees Parlement
2024-2029

Commissie visserij

2024/2127(INI)

17.10.2025

ONTWERPVERSLAG

over het meerjarig plan voor de Oostzee en volgende stappen
(2024/2127(INI))

Commissie visserij

Rapporteur: Isabella Lövin

INHOUD

Blz.

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT 3

TOELICHTING 11

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over het meerjarig plan voor de Oostzee en volgende stappen
(2024/2127(INI))

Het Europees Parlement,

– gezien Verordening (EU) nr. 1380/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2013 inzake het gemeenschappelijk visserijbeleid, tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 1954/2003 en (EG) nr. 1224/2009 van de Raad en tot intrekking van Verordeningen (EG) nr. 2371/2002 en (EG) nr. 639/2004 van de Raad en Besluit 2004/585/EG van de Raad[1] (GVB),

– gezien Verordening (EU) 2016/1139 van het Europees Parlement en de Raad van 6 juli 2016 tot vaststelling van een meerjarenplan voor de kabeljauw-, haring- en sprotbestanden in de Oostzee en de visserijen die deze bestanden exploiteren, tot wijziging van Verordening (EG) nr. 2187/2005 van de Raad en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1098/2007 van de Raad[2] (verordening inzake het meerjarenplan voor de Oostzee),

– gezien Richtlijn 2008/56/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 2008 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het beleid ten aanzien van het mariene milieu (kaderrichtlijn mariene strategie)[3],

– gezien Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna[4],

– gezien Verordening (EEG) nr. 2115/77 van de Raad van 27 september 1977 tot instelling van een verbod op de gerichte visserij en de aanvoer van haring voor industriële doeleinden andere dan voor menselijk gebruik[5],

– gezien Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand[6],

– gezien de EU-biodiversiteitsstrategie voor 2030 zoals uiteengezet in de mededeling van de Commissie van 20 mei 2020 getiteld “EU-biodiversiteitsstrategie voor 2030 – De natuur terug in ons leven brengen” (COM(2020)0380),

– gezien de mededeling van de Commissie van 5 juni 2025 getiteld “Het Europees oceaanpact” (COM(2025)0281),

[1] PB L 354 van 28.12.2013, blz. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1380/oj.
[2] PB L 191 van 15.7.2016, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/1139/oj.
[3] PB L 164 van 25.6.2008, blz. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/56/oj.
[4] PB L 206 van 22.7.1992, blz. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj.
[5] PB L 247 van 28.9.1977, blz. 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1977/2115/oj.
[6] PB L 20 van 26.1.2010, blz. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj.

– gezien het Verdrag ter bescherming van het mariene milieu in het Oostzeegebied van 1992 (het Verdrag van Helsinki), dat op 17 januari 2000 in werking is getreden, en de Commissie ter bescherming van het mariene milieu van het Oostzeegebied, ook bekend als de Helsinki-commissie (Helcom),

– gezien de achtergrondanalyse op verzoek van de Commissie visserij van het Parlement getiteld "The multiannual plan for the Baltic Sea – A change in management needed", gepubliceerd door zijn directoraat-generaal Cohesie, Landbouw en Sociaal Beleid in augustus 2025[7],

– gezien de studie van september 2025 van de Onderzoeksdienst van het Europees Parlement getiteld "Evaluation of the Baltic Sea Multiannual Plan Regulation – European Implementation Assessment",

– gezien het verslag van 29 september 2025 van het Europees Milieuagentschap getiteld "Europe's environment and climate: knowledge for resilience, prosperity and sustainability",

– gezien het verslag van de Helcom van 31 oktober 2023 getiteld "State of the Baltic Sea 2023 – Third HELCOM holistics assessment 2016-2021",

– gezien het verslag van de Internationale Raad voor het onderzoek van de zee (ICES) van 26 november 2024 getiteld "Baltic Sea ecoregion – Ecosystem Overview", ICES-advies 2024, deel 7.1,

– gezien het verslag van de ICES van 2022 getiteld "Workshop on ICES reference points (WKREF1)", wetenschappelijke verslagen van de ICES, 4:2, 70 blz.,

– gezien het verslag van de ICES van 2022 getiteld "Workshop on ICES reference points (WKREF2)", wetenschappelijke verslagen van de ICES, 4:68, 96 blz.,

– gezien het verslag van de ICES van 2023 getiteld "Workshop on guidelines and methods for the design and evaluation of rebuilding plans for Category 1-2 stocks (WKREBUILD2)", wetenschappelijke verslagen van de ICES, 5:112, 79 blz.,

– gezien het verslag van november 2024 van het Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek van de Commissie getiteld "Scientific Technical and Economic Committee for Fisheries (STECF) – The 2024 Annual Economic Report on the EU Fishing Fleet (STECF-24-03 & STECF-24-07)",

– gezien het verslag van september 2019 van de Intergouvernementele Werkgroep inzake klimaatverandering getiteld "Special Report on the Ocean and Cryosphere in a changing Climate",

– gezien het verslag van september 2025 van de monitoringdienst voor het mariene milieu van Copernicus getiteld "9th edition of the Copernicus Ocean State Report",

[7] Background analysis – "The multiannual plan for the Baltic Sea – A change in management needed", Europees Parlement, directoraat-generaal Cohesie, Landbouw en Sociaal Beleid, beleidsondersteunende afdeling van het directoraat Regionale Ontwikkeling, Landbouw en Visserij, augustus 2025.

– gezien het verslag van 24 september 2025 van het Potsdam Institute for Climate Impact Research getiteld “Planetary Health Check 2025: A Scientific Assessment of the State of the Planet”,

– gezien de gezamenlijke verklaring van het directoraat-generaal Maritieme Zaken en Visserij van de Commissie en de ICES van 18 september 2025 getiteld “Adaptive science and coordinated governance for cross-sector action towards Baltic Sea recovery”,

– gezien het verslag van de Commissie visserij van 28 april 2025 getiteld “Werkdocument over de uitvoering van Verordening (EU) 2016/1139 (“het meerjarenplan voor de Oostzee”),

– gezien artikel 55 van zijn Reglement,

– gezien het verslag van de Commissie visserij (A10-0000/2025),

A. overwegende dat de doelstellingen van het meerjarenplan van de EU voor de visserij in de Oostzee (verordening inzake het meerjarenplan voor de Oostzee) niet zijn bereikt en dat het plan er niet toe heeft geleid dat populaties van gevangen soorten worden hersteld en in stand gehouden boven een niveau dat de maximale duurzame opbrengst kan opleveren, noch tot de toepassing van de ecosysteemgerichte benadering van het visserijbeheer, met veel rampzalige sociaal-economische gevolgen voor de visserijsector;

B. overwegende dat de kabeljauwbestanden in de Oostzee zijn uitgeput en zich niet hebben hersteld, ondanks het feit dat de gerichte visserij sinds 2019 is gesloten;

C. overwegende dat kleinschalige kustvisserij goed is voor 92 % van de vaartuigen in de Oostzee en slechts 7 % van het totale gewicht aanlandt, maar 22 % van de aangelande waarde uitmaakt, wat een hogere toegevoegde waarde in dit vlootsegment laat zien;

D. overwegende dat de bruto toegevoegde waarde voor kleinschalige vissers sinds de inwerkingtreding van de verordening inzake het meerjarenplan voor de Oostzee drastisch is afgenomen, volgens beoordelingen van het Wetenschappelijk, Technisch en Economisch Comité voor de visserij van de Commissie, waardoor de voedselzekerheid wordt bedreigd en de EU afhankelijker wordt van invoer;

E. overwegende dat de Oostzee te kampen heeft met meerdere vormen van door de mens veroorzaakte druk en langdurige achteruitgang, en bijzonder kwetsbaar is vanwege het ondiepe zeebekken ervan met genetisch unieke soorten die zich hebben ontwikkeld om in brak water met een van nature laag zout- en zuurstofgehalte te leven;

F. overwegende dat stroomopwaartse druk zoals nutriëntenbelasting en vervuilende oude chemische stoffen zoals kwik en polychloorbifenyl in de loop der tijd weliswaar is afgenomen, maar dat de visserij een sterke stressfactor is gebleven voor de belangrijkste visbestanden;

G. overwegende dat de opwarming van het zeewater door de wereldwijde klimaatverandering bijzonder snel gevolgen heeft voor de Oostzee en naar verwachting

zal leiden tot verdere verstrekkende en grotendeels onbekende gevolgen, waaronder onzekerheid over de toekomstige reproductiecapaciteit van vispopulaties;

H. overwegende dat de lidstaten blijven beslissen over gevaarlijk hoge quota voor visbestanden die zich op of in de buurt van ongekend lage biomassaniveaus bevinden, zonder rekening te houden met de niveaus die vereist zijn op grond van de verordening inzake het meerjarenplan voor de Oostzee en de kaderrichtlijn mariene strategie, die ook evenwichtige voedselketens en -bestanden van een gezonde omvang en met een gezonde leeftijdsverdeling vereisen;

I. overwegende dat de industriële visserij voor vismeel en visolie in 1995 in het Oostzeegebied is toegestaan en dat de visserij sindsdien via individueel overdraagbare quotaregelingen is omgevormd om plaats te bieden aan minder en grotere vaartuigen die de aanlanding van haring domineren; overwegende dat momenteel in Zweden en Finland slechts 10 % respectievelijk 17 % van de vangsten wordt gebruikt voor rechtstreekse menselijke consumptie;

J. overwegende dat beoordelingen van afzonderlijke soorten en wetenschappelijk advies in de huidige milieuomstandigheden hebben geleid tot een structurele overschatting van de reproductiecapaciteit en de totale omvang van de bestanden;

K. overwegende dat in het advies van de ICES onvoldoende aandacht wordt besteed aan risico-overwegingen en dat dit moet worden verbeterd om de kwaliteit van de beoordelingen en relevante kwesties beter weer te geven;

L. overwegende dat de ICES in september 2025, samen met het directoraat-generaal Maritieme Zaken en Visserij van de Commissie, heeft verklaard dat voor de Oostzee het traditionele uniforme beheer van één soort niet langer volstaat om de geconstateerde complexiteit aan te pakken;

M. overwegende dat de Verenigde Staten, Canada, Nieuw-Zeeland en Australië een voorzichtigere aanpak hanteren om quota vast te stellen dan de EU en expliciete onzekerheidsbuffers gebruiken en automatisch herstelplannen in gang zetten wanneer de grenswaarden worden overschreden;

N. overwegende dat besluiten inzake totale toegestane vangsten (TAC's), technische voorschriften en herstelmaatregelen niet in overeenstemming zijn met het vereiste van artikel 5 van de verordening inzake het meerjarenplan voor de Oostzee om maatregelen vast te stellen om ervoor te zorgen dat het betrokken bestand snel terugkeert boven het niveau dat de MDO kan opleveren;

O. overwegende dat de verordening inzake het meerjarenplan voor de Oostzee weliswaar bedoeld was als een flexibel kader dat volgens een geregionaliseerde aanpak moest worden aangepast, maar dat dergelijke aanpassingen slechts een beperkt succes hebben gehad;

P. overwegende dat verschillende EU-verordeningen waarnaar wordt verwezen in de verordening inzake het meerjarenplan voor de Oostzee bepalen hoe risico's kunnen worden vermeden en gezonde bestanden en bestanddelen van het ecosysteem kunnen worden beoordeeld, maar dat de beheersbesluiten deze onvoldoende hebben gevolgd;

Q. overwegende dat het EU-besluitvormingssysteem inzake TAC's momenteel een onderscheid maakt tussen het beheer van doelsoorten en de beschermingsbehoeften van andere soorten, ondanks het feit dat zij deel uitmaken van één ecosysteem en dezelfde vereisten hebben om een gezonde toestand te bereiken;

R. overwegende dat predatie door inheemse soorten een natuurlijk onderdeel van het ecosysteem van de Oostzee is; overwegende dat wetenschappelijk bewijs aantoont dat de gevolgen ervan voor vispopulaties plaatselijk en contextspecifiek zijn en dat de algemene effecten beperkt blijven;

S. overwegende dat voorbereidende besprekingen over TAC-besluiten plaatsvinden in het forum voor de visserij in de Oostzee (BALTFISH), een groep die niet transparant is in vergelijking met andere voorbereidende instanties en werkgroepen van de EU;

Dringende maatregelen

1. verzoekt de Commissie en de Raad alle beschikbare rechtsinstrumenten te gebruiken om een einde te maken aan elke verdere verslechtering die een totale uitputting van de visbestanden in de Oostzee zou kunnen veroorzaken, onder meer door gebruik te maken van gedelegeerde handelingen, gezamenlijke aanbevelingen en de artikelen 5 en 8 van de verordening inzake het meerjarenplan voor de Oostzee, de bepalingen van artikel 12 van het GVB en initiatieven van de lidstaten door middel van de artikelen 8, 11, 13, 17 en 20 van het GVB, hetzij unilateraal, hetzij via regionalisering door middel van artikel 18;

2. dringt er bij de Commissie op aan een einde te maken aan het handhaven van de status quo inzake de voortzetting van de visserij in de Oostzee en in plaats daarvan over te gaan tot een fase van herstel;

3. dringt aan op de spoedige invoering van voorzorgsbuffers als reactie op recente, herhaalde en structurele overschatting van de omvang en de productiviteit van de meeste visbestanden in de Oostzee, die hebben geleid tot jaren van onopgemerkte overbevissing; dringt er bij de Raad op aan TAC's vast te stellen die ten minste 50 % onder de F_{MDO} liggen voor alle bestanden die onder de in de verordening betreffende het meerjarenplan voor de Oostzee vastgestelde vangstdrempels vallen;

4. verzoekt de lidstaten en de Commissie te overwegen noodmaatregelen te nemen overeenkomstig de artikelen 12 en 13 van het GVB en snel actieplannen op te stellen door de kosten en baten van het sluiten van het grootste deel van de visserij te analyseren, waarbij rekening wordt gehouden met inkomstenderving, bestaansmiddelen, voedselzekerheid en de toekomstige kosten van niet-handelen;

5. verzoekt de Commissie een lijst op te stellen van verdere herstelmaatregelen, zoals vermeld in artikel 5 van de verordening inzake het meerjarenplan voor de Oostzee, die kunnen worden toegepast op basis van bepalingen in bestaande wetgeving om herstel te bereiken van de bestanden in de Oostzee waarvan de niveaus momenteel kritiek zijn;

6. benadrukt dat dergelijke herstelmaatregelen de instelling van gebieden voor herstel van de visbestanden en sluitingen moeten omvatten die gericht zijn op verzamelgebieden in

de winter en vóór het paaien, alsook paai- en kraamgebieden, in overeenstemming met de bepalingen van de verordening natuurherstel;

7. wijst de Commissie op de noodzaak om de visserij voor menselijke consumptie met beperkte aanlandingen te beschermen, zodat dergelijke visserij kan plaatsvinden tijdens de herstelfasen, en zo een rechtvaardige overgang naar een koolstofarme vissersvloot met geringe impact te ondersteunen;

Wijziging van het wetenschappelijk advies

8. dringt er bij de Commissie op aan de ICES onmiddellijk te verzoeken een ecosysteemgebaseerd advies voor gemengde visserij te ontwikkelen op basis van veranderingen in het milieu, met ecosysteemgebaseerde referentiepunten en voor het ecosysteem gecorrigeerde visserijsterfte, alsook aanvullende indicatoren te ontwikkelen om de verordening inzake het meerjarenplan voor de Oostzee af te stemmen op de vereisten van de kaderrichtlijn mariene strategie, bijvoorbeeld om grote visindicatoren op te nemen;

9. verzoekt de Commissie de ICES te vragen om voorzorgsbuffers in het wetenschappelijk advies, en om het gebruik van bandbreedtes boven de MDO af te schaffen, alsmede advies uit te brengen over de vaststelling van “ecosysteemplafonds” die de totale biomassa die uit een ecosysteem kan worden verwijderd, beperken;

10. verzoekt de Commissie te eisen dat bij alle beoordelingen van bestanden gebruik wordt gemaakt van de B_{MDO}-referentiepunten voor biomassa, zoals weergegeven in de doelstellingen van de verordening inzake het meerjarenplan voor de Oostzee en het GVB;

11. verzoekt de Commissie wetenschappelijk advies in te winnen waarin duidelijk wordt gewezen op de risico’s in verband met de huidige toestand van het milieu en de toegenomen onzekerheid als gevolg van de klimaatverandering;

12. vraagt de Commissie te verzoeken om een herziening van de huidige vangstregels en erkent dat dit een intern ICES-proces is voor zover het afhankelijk is van nieuwe wetgevingsregels of een gewijzigde interpretatie van bestaande regels;

13. verzoekt de Commissie de ICES te vragen een leidraad voor de lidstaten en de Commissie op te stellen over de manier waarop wetenschappelijk advies moet worden geïnterpreteerd om in overeenstemming te zijn met de ecosysteemgerichte en voorzorgsbenadering, en tegelijkertijd de veerkracht van de Oostzee te herstellen;

14. verzoekt de Commissie te overwegen duidelijke en transparante regels voor het vaststellen van TAC’s te ontwikkelen, die nauw aansluiten bij de doelstellingen van de verordening inzake het meerjarenplan voor de Oostzee en in overeenstemming zijn met een nieuw ecosysteemgebaseerd advies voor gemengde visserij; verzoekt de Raad jaarverslagen te publiceren waarin TAC-besluiten en andere maatregelen worden toegelicht en gemotiveerd, teneinde de TAC-vaststellingsprocedure en de BALTFISH-besprekingen open en transparant te maken voor het publiek en de lidstaten verantwoording te laten afleggen voor hun besluiten;

15. verzoekt de lidstaten en de Commissie elke benadering van natuurlijke predatie te baseren op wetenschap, waarbij prioriteit wordt gegeven aan preventieve, niet-dodelijke en lokaal gerichte maatregelen, en te zorgen voor adequate monitoring, financiering en samenwerking tussen belanghebbenden om doeltreffende praktijken voor beperking toe te passen;

Juridische wijzigingen

16. dringt er bij de Commissie op aan een begin te maken met een herziening van de verordening inzake het meerjarenplan voor de Oostzee om daarin ecosysteemreferentiepunten (ERP's) op te nemen waarin een "veilige operationele ruimte" wordt gedefinieerd waarin productiviteit, voedselrelaties, biodiversiteit, habitateffecten en milieucapaciteit worden geïntegreerd en waarborgen worden geboden om al te optimistisch advies over één bestand te beperken; benadrukt dat de herziening milieuresponsmechanismen moet omvatten die beheersmaatregelen in gang zetten die een vermindering van de visserijdruk in alle bestanden vereisen om het geheel van voedselketens te beschermen indien ERP's wijzen op een algemene daling van de productiviteit van het ecosysteem;

17. verzoekt de Commissie een managementgroep voor ecosystemen in de Oostzee op te richten waarin de expertise van de Helcom en de ICES wordt geïntegreerd, en een permanent adviesplatform voor belanghebbenden op te richten dat voornamelijk bestaat uit lokale actoren in kustgemeenschappen, zoals commerciële vissers, recreatievissers, belanghebbenden in de toeristische sector, niet-gouvernementele organisaties en lokale autoriteiten, om input te leveren voor TAC-besluiten en andere maatregelen;

18. verzoekt de Commissie regels voor aanvaardbare risiconiveaus en termijnen te verduidelijken en vast te stellen met betrekking tot toezeggingen om bestanden en de natuur te herstellen en gezonde ecosystemen in stand te houden;

19. verzoekt de Commissie en de Raad juridisch bindende regels te overwegen voor maatregelen die automatisch moeten worden genomen wanneer de bestanden onder de overeenkomstig de voorzorgsbenadering vastgestelde drempelwaarden dalen, om de EU op één lijn te brengen met beter beheerde regio's zoals die van Australië, Nieuw-Zeeland, Canada en de Verenigde Staten;

20. verzoekt de Commissie en de Raad het verbod op visserij voor niet-menselijke consumptie opnieuw in te voeren, dat van kracht was tot 1995, toen uitzonderingen oorspronkelijk alleen waren toegestaan op voorwaarde dat deze visserij geen risico op onomkeerbare milieuschade inhoudt;

21. verzoekt de Commissie en de Raad een moratorium op industriële trawlvisserij voor te stellen en alle bodemtrawlvisserij in kust- en ondiepe gebieden en in alle soorten beschermde mariene gebieden stop te zetten totdat dergelijke wettelijke regels en criteria zijn ontwikkeld;

°

° °

22. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad en de Commissie.

TOELICHTING

De Oostzee bevindt zich in een crisis en er moeten dringend veranderingen worden doorgevoerd in de manier waarop we met dit zeebekken omgaan. Op korte termijn is het irrelevant of er al dan niet voldoende regels zijn; de Oostzee kan niet wachten op geactualiseerde of nieuwe regels. Tijdens de ministeriële bijeenkomst “Our Baltic” in Stockholm in september 2025 vatte de uitvoerend secretaris van de Helcom de situatie als volgt samen:

Als onze zee een menselijke patiënt zou zijn, zou deze in kritieke toestand verkeren. De patiënt kan het overleven, maar dit is niet gegarandeerd. Deze patiënt heeft intensieve zorg nodig en moet onmiddellijke en constant worden behandeld door bekwame en deskundige artsen. Alleen een tijdige toepassing van de beste en meest geavanceerde therapieën zou redding kunnen bieden.”

In dit verslag wordt opgeroepen tot onmiddellijke maatregelen en worden ook belangrijke veranderingen op langere termijn voorgesteld. De noodzaak van een dringende behandeling van deze patiënt, de Oostzee, staat echter niet ter discussie. Er moet nu worden gehandeld met de middelen die ons nu al ter beschikking staan.

Dit voorstel roept evenmin op tot stapsgewijze aanpassingen. Het is een oproep tot een noodzakelijke en dringende correctie van systemische tekortkomingen in de regelgeving. Als deze veranderingen worden doorgevoerd, zullen zij een levensvatbaar traject naar ecologisch herstel, een hoger inkomen voor kustvissers, een grotere voedselzekerheid en naleving van het EU-recht bieden.

De voorgestelde maatregelen in dit voorstel moeten worden opgevat als drie afzonderlijke delen met verschillende tijdschema’s:

1. onmiddellijke maatregelen die binnen de huidige kaders kunnen worden genomen;

2. noodzakelijke stappen om passende wetenschappelijke adviezen en referentiepunten voor ecosystemen te ontwikkelen;

3. voorstellen voor een nieuwe benadering van het beheer van de Oostzee waarvoor juridische wijzigingen van het meerjarenplan nodig zullen zijn.

Herstel van het ecosysteem door middel van dringende maatregelen

Het is duidelijk dat het ecosysteem van de Oostzee moet worden hersteld en dat de status quo onaanvaardbaar is. De ecosysteemdiensten van een gezonde Oostzee in de nabije toekomst mogen niet in gevaar worden gebracht door het op grote schaal vissen voor vismeel dat is bestemd voor zalm- en nertsenkwekerijen. De ooit overvloedige kabeljauwbestanden in de Oostzee zijn tragisch genoeg uitgeput en de biomassa van de commerciële visbestanden bevindt zich momenteel op een historisch laag niveau en bestaat uit slechts een fractie van wat de Oostzee zou kunnen produceren als deze niet werd bevist. Deze zee heeft behoefte aan een traject naar herstel dat wordt ondersteund door duidelijk geformuleerde doelstellingen met betrekking tot veilige niveaus van vis, alsmede de omvang en leeftijdsverdeling ervan, waarbij andere bekende ecosysteemoverwegingen volledig in aanmerking worden genomen.

Biomanipulatie op het niveau van zeebekkens moet stoppen. In plaats daarvan moet de Oostzee worden omgevormd tot een proefgebied voor een nieuw holistisch ecosysteembeheer, waarbij prioriteit wordt gegeven aan visserij met een lage impact voor menselijke consumptie, en nieuwe wetenschappelijke benaderingen.

Het vaststellen van streefcijfers voor biomassa die ver boven de huidige streefcijfers liggen, is de snelste manier om een veiligheidsmarge te bieden voor veranderingen in verband met eutrofiëring, vervuiling en stijgende watertemperatuur, en de betekenis hiervan voor de onzekerheid inzake de ontwikkeling van visbestanden. Dit kan en moet nu gebeuren, met gebruikmaking van alle bestaande instrumenten en van kracht zijnde regels. De huidige TAC-niveaus zullen waarschijnlijk verscheidene jaren moeten worden verlaagd, maar uiteindelijk zal een nieuw, veerkrachtiger ecosysteem enorme voordelen opleveren voor kustvisserijgemeenschappen en onze burgers.

Het versterken van de biomassa van commerciële visbestanden in de Oostzee is ook van essentieel belang voor de veerkracht van het hele ecosysteem, met name in een snel veranderend klimaat. De oceaan is een belangrijke koolstofput die bijna een derde van alle door ons veroorzaakte CO_2-emissies vastlegt. Gezonde wilde vispopulaties zijn van cruciaal belang voor het behoud van het vermogen van de zee om koolstof vast te leggen, en zijn essentieel voor het stabiliseren van het geheel van voedselketens.

Een sterke visbiomassa zou de voedselzekerheid ook in tijden van geopolitieke instabiliteit waarborgen. Daarnaast zou deze bijdragen tot schoner en helderder water, het voorkomen van microalgen verminderen en de gezondheid van kustecosystemen herstellen.

Economisch gezien zouden sterkere visbestanden ook de visserij stabiliseren door te zorgen voor meer voorspelbare vangsten in de loop van de tijd, waardoor de kwetsbaarheid van vissers en kustgemeenschappen wordt verminderd. Het zou ook betekenen dat er minder tijd wordt besteed aan visserij, waardoor het gebruik van brandstoffen wordt verminderd en ook de weg wordt geëffend voor een soepelere groene en rechtvaardige transitie, die minder afhankelijk is van fossiele brandstoffen.

Nieuwe wetenschappelijke ondersteuning en advies in een veranderende wereld

Het systeem voor het ontwerpen en ontwikkelen van wetenschappelijk advies moet worden hervormd. De ICES verstrekt waardevolle beoordelingen van bestanden en wijst op onzekerheden, maar past geen voorzorgsbuffers toe. Deze verantwoordelijkheid ligt bij managers die herhaaldelijk hebben gekozen voor risicogevoelige besluiten. De Europese Commissie moet daarom van de ICES verlangen dat deze duidelijkere samenvattingen verstrekt van de risico's, onzekerheden en belangrijke kwesties die relevant zijn voor elk advies. Bovendien kunnen beoordelingen van één soort niet langer als toereikend worden beschouwd wanneer de gevolgen voor het hele ecosysteem duidelijk zijn. Adviezen moeten evolueren naar een echt ecosysteemgerichte benadering.

Deze verschuiving is niet facultatief. Het visserijbeheer heeft soorten te lang afzonderlijk behandeld, zonder rekening te houden met hun rol binnen bredere ecosystemen, hoewel zowel in de kaderrichtlijn mariene strategie als in het GVB (sinds 2013) een ecosysteemgerichte benadering is vastgelegd. Vogels, zoogdieren en niet-doelvissoorten zijn afhankelijk van dezelfde hulpbronnen en hun behoeften moeten tot uiting komen in de vaststelling van quota. Gezonde en diverse vispopulaties zijn niet alleen onmisbaar voor de mariene biodiversiteit,

maar ook voor de voedselzekerheid onder klimaatdruk, zowel voor de mens als voor andere soorten in de Oostzee.

Wetenschappelijk gezien zouden grotere en evenwichtigere populaties veiligere en nauwkeurigere beoordelingen van zowel de behoeften van ecosystemen als de biomassaniveaus mogelijk maken, waardoor de huidige cyclus van het vaststellen van quota waardoor de bestanden dicht bij de drempels voor uitputting van het bestand blijven, wordt voorkomen. Door de complexiteit van de gemengde visserij, waarbij de zwakste soorten de quota verlagen en de sector beperken, te verminderen, zou een gezondere biomassa ook de toekomst veiligstellen voor kleinschalige kustvissers, die tegenwoordig niet eens de hun toegewezen quota kunnen halen. Tot slot zouden sterkere bestanden conflicten met natuurlijke roofdieren verminderen, waardoor de concurrentie om schaarse hulpbronnen zou afnemen.

Het gefragmenteerde juridische zeelandschap

Een belangrijk punt is de juridische dubbelzinnigheid rond het meerjarenplan en het verband ervan met de kaderrichtlijn mariene strategie, het gemeenschappelijk visserijbeleid (GVB) en de nationale verplichtingen. Het meerjarenplan houdt rechtstreeks verband met de kaderrichtlijn mariene strategie, die de visserij verplicht achteruitgang van het ecosysteem te voorkomen en de biodiversiteit, het geheel van voedselketens en de structuur, leeftijdsverdeling en omvang van de visbestanden te beschermen. In de praktijk worden deze eisen echter eerder als een streven dan als bindend behandeld. De hiërarchie en interactie tussen het meerjarenplan, de kaderrichtlijn mariene strategie, het GVB en nationale maatregelen moeten daarom worden verduidelijkt om te zorgen voor samenhang in de regelgeving en afdwingbare resultaten in plaats van discretionaire doelstellingen.

Ondanks goede bedoelingen is het meerjarenbeheersplan voor de Oostzee er niet in geslaagd duurzame visserij tot stand te brengen. Met uitzondering van haring in de Golf van Riga en tot op zekere hoogte het scholbestand, nemen de meeste commerciële visbestanden af of zijn zij al uitgeput. Deze verklaring wordt ondersteund door het wetenschappelijk advies van de ICES, de holistische evaluatie van Helcom van 2023 en achtergrondstudies die aan de commissie PECH zijn verstrekt. Het probleem is niet illegale visserij, maar systemische overbevissing binnen politiek overeengekomen totaal toegestane vangsten (TAC's). Hoewel het Europees Parlement medewetgever is, heeft het tot dusver geen sterke signalen van afkeuring aan de Raad afgegeven. In dit verslag wordt gesteld dat dergelijke signalen nu van essentieel belang zijn. De kerndoelstelling van het meerjarenplan om de gevangen soorten boven een niveau te houden dat de maximale duurzame opbrengst (MDO) kan opleveren, is niet gehaald en vissers zitten zonder vangsten en inkomsten. In plaats daarvan hebben besluiten stelselmatig het voorzorgsbeginsel genegeerd, drempels als $B_{trigger}$ overschreden en de gezondheid van ecosystemen in gevaar gebracht, waardoor niet alleen de visbestanden, maar ook het mariene milieu in ruimere zin worden ondermijnd.

Het lot van patiënt Oostzee ligt in onze handen. De vitale functies van de patiënt zijn in gevaar, bijvoorbeeld wanneer er voor de kabeljauwbestanden geen spoedbehandelingen meer mogelijk zijn. De inwendige bloedingen moeten worden gestopt en het ademhalingsstelsel moet worden hersteld. Deze patiënt heeft geen behoefte aan een langer debat over welke procedures moeten worden geprobeerd of welke verdere onderzoeken moeten worden verricht. De deskundigen zijn heel duidelijk: deze patiënt heeft onmiddellijk hulp nodig.